

Sygn.akt III AUa 1372/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 czerwca 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Marek Szymanowski (spr.)

Sędziowie: SO del. Elżbieta Rostół

SA Alicja Sołowińska

Protokolant: Magda Małgorzata Gołaszewska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 1 czerwca 2016 r. w B.

sprawy z odwołania R. L.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o wysokość świadczenia

na skutek apelacji wnioskodawcy R. L.

od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku V Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 28 października 2015 r. sygn. akt V U 1064/15

I. zmienia zaskarżony wyrok i poprzedzającą go decyzję z dnia 14 lipca 2015 roku w ten sposób, że zobowiązuje Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. do ustalenia wysokości świadczenia wnioskodawcy z uwzględnieniem okresu nieskładkowego (okresu jego nauki w Studium (...) w E.) od 02.09.1968 roku do 17.06.1970 roku;

II. oddala apelację w pozostałej części;

III. zasądza tytułem zwrotu kosztów procesu od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. na rzecz wnioskodawcy R. L. kwotę 30 (trzydzieści) złotych.

Sygn. akt III AUa 1372/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 14 lipca 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. przeliczył wysokość należnej R. L. emerytury od dnia 01 lipca 2015 roku. Organ rentowy nie uwzględnił mu przy ustalaniu wysokości tego świadczenia jako okresów nieskładkowych nauki w Studium (...) w E. w okresie od 02.09.1968 r. do 17.06.1970 r. oraz nauki w szkole wyższej w systemie zaocznym w okresie od 01.10.1977 r. do 10.06.1981 r., ponieważ okres ten został uwzględniony jako okres składkowy tj. okres zatrudnienia w (...) Szkole Rolniczej w B..

R. L. w odwołaniu od tej decyzji domagał się uwzględnienia 2 – letniego okresu nauki w Studium (...) w E. jako okresu nieskładkowego. Ponadto domagał się zaliczenia 2 – miesięcznego okresu pracy w (...) Wytwórni (...) w A. jako okresu nieskładkowego.

Wyrokiem z dnia 28 października 2015 roku Sąd Okręgowy w

B. oddalił odwołanie. Sąd wskazał, iż w toku postępowania okazało się być bezsporne, iż okres 2 – miesięcznego zatrudnienia wnioskodawcy w (...) Wytwórni (...) w A. został uwzględniony przez organ rentowy. Do rozstrzygnięcia pozostał zatem jedynie spór dotyczący zaliczenia okresu nauki w Studium (...) od 02.09.1968 r. do 17.06.1970 r. jako okresu nieskładkowego.

Sąd Okręgowy odwoływał się do art. ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w sposób enumeratywny wlicza okresu uznane za nieskładkowe. W pkt 9 tegoż przepisu wskazana została nauka w szkole wyższej na jednym kierunku, pod warunkiem ukończenia tej nauki, w wymiarze określonym w programie studiów. Przepisy ustawy nie przewidują zatem wliczania do okresów nieskładkowych ani tym bardziej składkowych czasu nauki w szkole średniej czy pomaturalnej. Zaliczeniu podlega jedynie okres studiów w szkole wyższej. Oznacza to zdaniem Sądu Okręgowego, że organ rentowy nie naruszył przepisów prawa materialnego nieuwzględniając nauki w Studium (...) do okresów nieskładkowych wnioskodawcy. Sąd Okręgowy zwraca jednak uwagę, że sporny okres został zaliczony wnioskodawcy na poczet nauki na Uniwersytecie (...) w O., na Wydziale Rolniczym. Z uwagi, iż były to studia w systemie zaocznym wnioskodawca jednocześnie pozostawał w stosunku pracy. Dlatego też okres ten od 01.10.1977 r. do 10.06.1981 r. został uznany za składkowy z tytułu zatrudnienia odwołującego w (...) Szkole Rolniczej w B.. Zgodnie z treścią art.11 wyżej cytowanej ustawy jeżeli okresy, o których mowa w art.6, 7 i 10 zbiegają się w czasie, przy ustalaniu prawa do świadczeń określonych w ustawie uwzględnia się okres korzystniejszy.

W konsekwencji powyższych rozważań odwołanie jako niezasadne podlegało oddaleniu na mocy art.477¹⁴ § 1 k.p.c.

We wniesionej apelacji od tego wyroku wnioskodawcą zaskarżył go w części odmawiające zaliczenia do stażu ubezpieczeniowego nauki w Studium (...) w E. jako okresu nieskładkowego. Wyrokowi zarzucił w sposób ogólny niesprawiedliwość i stronniczość, a ponadto obrazę art. 212 §1 k.p.c. poprzez niepozwolenie przez Sąd wyjaśnienia mu istoty sprawy. Zarzucił także obrazę art. 233§1 k.p.c. poprzez brak przeprowadzenia wszechstronnego rozważania materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie. Wnioskodawca zarzucił też niesprecyzowaną obrazę przepisów prawa materialnego.

Nie ulega wątpliwości mimo problemów redakcyjnych apelacji, iż wolą wnioskodawcy jest zaliczenie mu spornego okresu do stażu ubezpieczeniowego i w konsekwencji przeliczenie emerytury z uwzględnieniem nowego stażu. W uzupełnieniu apelacji wnioskodawca złożył pismo procesowe w dniu 21.01.2016 r. , do którego dołączył zaświadczenia Dziekan (...) w O. z dnia 4.01.2016r. dotyczące jego studiów zaocznych na tej uczelni oraz Studium (...). Nadto wniósł o stwierdzenie odpowiedzialności organu rentowego na podstawie art. 118 ustawy emerytalnej.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje

Apelacja w zasadniczej części jest zasadna.

Nie ulega wątpliwości, iż przedmiotem sporu w sprawie i tym samym przedmiotem postępowania apelacyjnego jest żądanie zaliczenia wnioskodawcy okresu nauki w Studium (...) w E.. Do dokonania oceny zasadności apelacji – zmierzającej do zaliczenia przedmiotowego okresu nauki w SN w E. - koniecznym jest uporządkowanie ustaleń faktycznych w sprawie mających znaczenie dla rozstrzygnięcia kontekście .

Po pierwsze poza sporem winno być wnioskodawca w okresie być, iż wnioskodawca okresie **2 września 1968 do 17 czerwca 1970r.** był studentem i ukończył w systemie dziennym Studium (...) w E.. Fakt potwierdza zaświadczenie Dyrektora Zespołu Szkoły nr (...) im. J. Ś. w E. złożone do akt rentowych (k.124a.r.) wskazujące nawet na nr księgi immatrykulacyjnej (...).

Po drugie w świetle zaświadczenia prodziekana (...) w O. z dnia 12.06.2015r. (k.125 a.r.) w okresie od **01.10.1977r. do 10.06.1981r.** wnioskodawca

odbył studia zaoczne magisterskie dla nauczycieli i (...) Studium (...) na Wydziale Rolniczym, Akademii Rolniczo- (...) w O.. Zaświadczenie to nie przesądza związku między uprzednim odbyciem studium a odbytymi 7 lat później studiami zaocznymi.

Po trzecie w świetle zaświadczenia Dziekana tej samej uczelni z dnia 4.01.2016r. dołączonego do apelacji (k.71) warunkiem przyjęcia na 4 letnie studia zaoczne magisterskie dla nauczycieli było posiadanie dyplomu ukończenia Studium Nauczycielskiego. Oznacza to, iż dopiero to zaświadczenie pozwala na przyjęcie, iż okres nauki w Studium (...) w E. miał znaczenie dla kontynuacji nauki na poziomie wyższym w latach 1977-1981.

Po czwarte istotnym faktem jest, iż okres nauki na uczelni wyższej 01.10.1977r. do 10.06.1981r. organ rentowy nie uwzględnił, bowiem okres ten zbiegał się z okresem zatrudnienia (a zatem z korzystniejszym okresem składkowym) w (...) Szkole Rolniczej w B. (świadectwo pracy k. 37 a.r. i k12 a.r raport ustalenia świadczenia).

Odnosząc powyższe ustalenia do przepisów prawa materialnego trzeba stwierdzić, iż zgodnie z art. 7 pkt 9 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 748) nauki w szkole wyższej na jednym kierunku, pod warunkiem ukończenia tej nauki, w wymiarze określonym w programie studiów. Wykładnia tego przepisu nastęrcza pewne problemy związane z zaliczenia okresu nauki w studiach nauczycielskich. Sąd Okręgowy opowiedział się w tym zakresie za brakiem możliwości zaliczenia okresu takiej nauki odwołując się w tym względzie do wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 26 marca 2015 r. III AUa 552/14 (LEX nr 1770868), akcentującego to, iż przepisy ustawy nie przewidują wliczania do okresów nieskładkowych ani tym bardziej składkowych czasu nauki w szkole średniej czy pomaturalnej. Trzeba jednak zauważyć, iż okoliczności faktyczne w tamtej sprawie dalece odbiegają od niniejszej albowiem ze sprawy tej nie wynikało, iż po okresie nauki w studium ubezpieczony kontynuował naukę w szkole wyższej tak jak ma to miejsce w niniejszej sprawie, a okres studium był konieczny do rozpoczęcia tych studiów. Zdaniem Sądu Apelacyjnego podzielić należy pogląd występujący w doktrynie, iż zaliczeniu podlega także okres nauki w studium nauczycielskim, jeżeli został zaliczony przez szkołę wyższą na poczet wyższych studiów zawodowych I stopnia lub studiów wyższych uzupełniających (por. Komentarz do art. 7 ustawy o emeryturach i rentach z FUS pod red. K. Antonow Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2009). Takie same stanowisko wydaje się prezentować organ rentowy w złożonym do sprawy przez wnioskodawcę odpisie odpowiedzi udzielonej wnioskodawcy. W konsekwencji powyższych poglądów oraz niewątpliwego zaliczenia okresu nauki wnioskodawcy w studium do późniejszych studiów wyższych (bez tego studium nie mógłby ich kontynuować), wypada uznać, iż w przypadku wnioskodawcy łączny okres nauki wnioskodawcy na szkole wyższej obejmuje również okres nauki w studium nauczycielskim. Oznacza to dopuszczalność zaliczenia również tego okresu jako okresu nieskładkowego w rozumieniu art. 7 pkt 9 ustawy w rozmiarze, w jakim z okresem odbytych studiów nie przekroczy to okresy nauki w szkole wyższej na jednym kierunku w wymiarze określonym w programie studiów. Z wcześniejszych ustaleń (bezspornych) - wynika, iż wnioskodawcy z tytułu nauki na uczelni wyższej nie został zaliczony żaden okres, bowiem okres studiów (01.10.1977r. do 10.06.1981r) pokrył się z okresem składkowym zatrudnienia w szkole. W tej sytuacji niewątpliwie istnieje możliwość zaliczenia okresu studium nauczycielskiego, ponieważ jego okres z pewnością nie przekracza okresu studiów na jednym kierunku i nie zbiegał się z żadnym innym okresem.

Z tych przyczyn Sąd Apelacyjny na zasadzie art. 386§1 k.p.c. dokonał stosownej zmiany zaskarżonego wyroku i decyzji.

Jednocześnie Sąd Apelacyjny nie dopatrył się przesłanek zastosowania art. 118 ust.1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 748) albowiem przepisy te mają zastosowanie wyłącznie w przypadku, gdy organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy, a wnioskodawca prawo do emerytury miał ustalone już od grudnia 2003r. (k.15 a.r.). Nadto gdyby zachodziły podstawy do orzekania o stwierdzeniu odpowiedzialności organu rentowego to trzeba by uwzględnić, iż wnioskodawca dopiero w toku postępowania apelacyjnego złożył zaświadczenia dziekana jednoznacznie wskazujące na związku nauki w studium z możliwością studiowania w systemie zaocznym na

byłe Akademii Rolniczo- (...) w O. na studiach magisterskich dla nauczycieli i absolwentów. W tym zakresie apelacja podległa oddaleniu na zasadzie art. 385 k.p.c. Żądanie ustalenia odpowiedzialności organu miało jednak charakter marginalny i nie zmienia istotnie wyniku postępowania apelacyjnego, którego wygrywającymi jest wnioskodawca.

O kosztach postępowania orzeczono na zasadzie art. 100 zd. II k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. organ rentowy winien zwrócić odwołującemu poniesioną przez niego kwotę 30 zł opłaty sądowej od apelacji, którą wnioskodawca stosownie do art. 36 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t.j. Dz.U.2014.1025 ze zm.) zobowiązany był uiścić.